

În această regiune sunt trei arii protejate: Pădurea Lapiș, mica mlaștină de turbă de la Iaz și situl Natura 2000 Muntele Șes.

Fauna regiunii este foarte bogată. Printre speciile de păsări se găsește barza albă (*Ciconia ciconia*), o pasăre considerată comună la noi, dar strict protejată, sau prigoarea (*Merops apiaster*), o pasăre cu adevărat exotică, precum și multe alte specii de păsări prădătoare și păsări cântătoare. Regiunea conține o populație însemnată de sfrâncioc roșiatic (*Lanius collurio*) și aproape toate speciile de ciocânițoare trăiesc în pădurile zonei. O specie remarcabilă este izvorașul cu burta galbenă (*Bombina variegata*), o broască protejată în întreaga Europa. Pâraiele din Muntele Șes adăpostesc populații ale racului de ponoare (*Austropotamobius torrentium*), iar stejarii seculari oferă habitate pentru rădașca (*Lucanus cervus*) și croitorul mare al stejarului (*Cerambyx cerdo*). În Mlaștina de la Iaz se găsește planta insectivoră, relictară, roua cerului (*Drosera rotundifolia*). Pășunile cu stejari seculari din apropierea satelor Nușfalău, Cosniciu de Jos și Sus, Cerișa sunt habitate demne de protejat. Mulți dintre stejari au supraviețuit încă din vremea Principatului, și acești arbori maiestuoși adăpostesc o biodiversitate extraordinară.

Mlaștina de la Iaz

rădașca

roua cerului

pivnițe

biserica de lemn de la Poartă

tavan pictat

castelul Bánffy

www.eagrants.org • www.fonduri-patrimoniu.ro
www.cultureandnature.ro

www.facebook.com/Culture-and-nature-in-Transylvania
office@kmei.ro

Proiect finanțat printr-un grant oferit de Islanda, Liechtenstein și Norvegia.

Cultură și natură în Sălaj

TRECUT ȘI VIITOR

REGIUNEA STUDIATĂ

Regiunea studiată conține opt comune (**Boghiș, Crasna, Halmășd, Ip, Marca, Nușfalău, Plopiș, Valcău de Jos**) cu 32 de localități în sud-vestul județului Sălaj.

Porturi populare • Cosnicu de Jos și de Sus

PROIECTUL

Prin proiectul *Cultură și natură în Transilvania: trecut și viitor* (cod SGS10) Federația Universitară Maghiară din Cluj-Napoca (FUMC – KMEI) dorește să depună bazele unui grup de cercetare transdisciplinară și transnațională care studiază patrimoniul cultural și natural al regiunii sud-vestice a județului Sălaj. Proiectul se încadrează în Programului PA16/RO12 „Conservarea și revitalizarea patrimoniului cultural și natural” finanțat prin Grant SEE și are o durată de 14 luni. Partenerii noștri sunt: Muzeul Universității din Bergen (Universitetsmuseet i Bergen, Norvegia) și Asociația Nordică de Film Antropologic (Norsk Antropologisk Film Forening, Norvegia).

PATRIMONIUL ETNOGRAFIC

Portul popular românesc păstrează mai bine unele elemente tradiționale decât portul popular maghiar, deși a integrat și numeroase elemente de proveniență maghiară. Costumele populare maghiare reflectă, în majoritate, influența zonei de câmpie, dar și efectul de simplificare exercitat de procesul de îmburghezire. Un element de remarcă al portului popular feminin este fusta scurtă, care nu este de găsit în interiorul Transilvaniei.

Una dintre practicile și tradițiile economice caracteristice localităților de câmpie este viticultura și vinicultura. În numeroase sate din regiune găsim vițe-de-vie și podgorii, precum și pivnițe individuale și șiruri de pivnițe săpate în coastele nisipoase ale dealurilor. La Făgetu rețete de origine slovacă, bazate pe cartofi, slănină, untură și unt, sunt folosite frecvent până în prezent. În comuna Marca plăcinta caracteristică locală, cu brânză, a devenit elementul central al festivalului Plăcinta Mărcanului, însă diferite tipuri de plăcinte, sărate sau dulci, se prepară și în alte sate ale regiunii.

Pivnițe săpate în zid nisipos • Bilghez

SĂLAJUL STRĂVECHI

Am evaluat 25 de așezări preistorice în zonă (8 din perioada neolitică, 10 din epoca cuprului, 2 din epoca bronzului și 2 din epoca timpurie a fierului), 2 așezări dacice și 19 așezări din epoca romană, 32 de așezări de la începutul și de la sfârșitul perioadei marilor migrații, 3 așezări din epoca Arpazilor și mai multe așezări datate din Evul Mediu.

Biserica reformată • Nușfalău

MONUMENTE

Biserica reformată din Crasna poate fi datată la sfârșitul secolului al XIV-lea, respectiv la începutul secolului următor. Cel mai spectaculos element al navei bisericii îl reprezintă tavanul cu casete pictate, realizat de János Pataki Asztalos în 1736. De asemenea, pe parcursul secolului al XVIII-lea au fost construite și bisericile de lemn greco-catolice și ortodoxe. Singura biserică de lemn care a supraviețuit până astăzi este biserica ortodoxă (fostă greco-catolică) de la Poț cu frumoase picturi murale și icoane vechi. Cele mai importante edificii nobiliare din regiune sunt castelul și conacul din Nușfalău al familiei Bánffy. Clădirea care domină astăzi centrul localității, castelul a fost construit în ultimele decenii ale secolului al XVIII-lea de către baronul György Bánffy.